

Morir-se per deixar de fumar

L'Associació del Defensor del Pacient (ADEPA) ha demanat al Ministeri de Sanitat la retirada del mercat d'un medicament antidepressiu que s'utilitza per deixar de fumar, el Zyntabac. Els medicaments equivalents al Regne Unit i a França es relacionen amb la mort de 57 i 6 persones, respectivament. Tot i això, cap dels dos estats europeus no l'ha retirat del mercat.

En una habitació d'un hotel de Nairobi (Kenya) moria, el 18 de gener del 2001, Kerry Weston, una hostessa de British Airways de 21 anys. Una setmana després la companyia aèria per a la qual treballava feia públic un comunicat segons el qual la mort s'havia produït per "causes naturals".

Una investigació posterior va determinar, però, que l'auxiliar de vol feia dues setmanes que prenia Zyban, un antidepressiu que es recepta per deixar de fumar i que té múltiples contraindicacions. La feina de Kerry Weston l'obligava a viatjar a països exòtics, en què és convenient, i de vegades obligatori, vacunar-se contra la malària. Weston es va prendre aquesta vacuna i unes píndoles per a dormir el dia en què va morir. L'empresa farmacèutica GlaxoSmithKline, que comercialitza Zyban, va assegurar que inclouria les vacunes anti-malària en les contraindicacions.

La mort sobtada de la jove hostessa va alertar la comunitat mèdica britànica i els mitjans de comunicació, que van relacionar un total de 35 morts en un any amb el consum del Zyban. El passat mes de gener les morts relacionades amb el Zyban s'elevaven ja, segons l'Agència Britànica del Medicament, a 57, i els casos de reaccions adverses poc o molt greus a 7.000.

Les crítiques contra aquest medicament s'han estès a altres països, com ara França, on les autoritats sanitàries estudien si el Zyban té res a veure amb la mort de sis persones que el consumien. Entre el 17 de setembre del 2001 i el 15 de febrer de 2002 es van detectar vuit morts i 666 casos d'efectes indesitjables entre les 226.000 persones que consu-

mien Zyban a l'estat francès. Segons publicava el diari *Libération* el passat 13 d'abril, l'Agència Francesa de Seguretat Sanitària dels Productes Sanitaris (AFSSAPS) ja ha destacat que dues de les vuit morts no van tenir res a veure amb el Zyban, però es continuen investigant les altres sis morts i la resta d'afectats.

Reaccions adverses. A l'estat espanyol, el Zyban el comercialitza amb el nom de Zyntabac la farmacèutica Glaxo Wellcome, SA, i amb el de Quomen, que és el nom comercial que han donat els laboratoris Dr. Esteve a un producte que utilitza el mateix principi actiu del Zyntabac, l'hidroclorur de bupropió.

Com en els casos britànic i francès, a l'estat espanyol l'ús del Zyntabac està aprovat des de juliol de l'any 2000. La diferència és que aquí no s'ha fet pública cap mort per culpa del Zyntabac i les quatre denúncies que es coneixen són les que han arribat a l'ADEPA (Associació del Defensor del Pacient).

No es coneix de manera exacta per què el bupropió, que amb altres presentacions es ven com a antidepressiu, ajuda els fumadors a deixar la seva addicció. El que és segur és que redueix l'ansietat de l'exfumador pel seu efecte antidepressiu i també actua, mitjançant la inhibició neuronal selectiva, sobre la captació de la dopamina, la serotonina i la noradrenalina, tres neurotransmissors que n'estimulen el consum.

Aquest fàrmac no es pot vendre sense prescripció facultativa, tot i que una de les denúncies de l'estat espanyol el va comprar a la farmàcia sense recepta i sense que el venedor li proporcionés cap informació específica. La presentació que es pot trobar aquí és en compri-

mits blancs de 150 mg, molt diferent de la del Regne Unit, on la forma de triangle i el color negre han empès els mitjans de comunicació a batejar-lo com el triangle de la mort. Els pacients que en prenen, han de consumir un comprimit cada dia durant la primera setmana i dos cada dia la resta del temps de tractament, que no s'ha de perllongar mai més de nou setmanes.

La llista de reaccions adverses, contraindicacions i interaccions amb altres medicaments és llarga. Segons la fitxa d'aquest medicament a la web de la Societat Espanyola de Farmàcia Hospitalària, el medicament no es pot barrejar amb antipsicòtics, antidepressius, antimalàrics, tramadol, teofilina, esteroides sistèmics, quinolones ni antihistamítics d'efecte sedant. No és aconsellable prescriure'l a malalts que abusen de l'alcohol, amb història de traumatisme cranial o a diabètics tractats amb hipoglucèmians o insulina. La llista continua amb les persones que hagin patit cirrosi hepàtica, bulímia o anorèxia.

Alguns d'aquests punts van ser introduïts per l'Agència Espanyola del Medicament el 30 de maig de 2001, un any després que el Zyntabac arribés a les farmàcies, i arran de l'alarma que va saltar al Regne Unit.

Malgrat això, les denúncies de pacients que ara han arribat a l'ADEPA són posteriors. María Cristina Encinas, de 34 anys i veïna de Valdemoro (Madrid) va comprar el producte en una farmàcia. No li van demanar recepta ni li van explicar que fos obligatòria la prescripció mèdica. En demanar un producte per a deixar de fumar, li'l van vendre sense cap pro-

blema. Segons ha explicat a EL TEMPS, va començar a prendre Zyntabac el 10 de desembre del 2001 i el dia 21 va començar a sentir vòmits i no podia ingerir cap aliment. Les nàusees van anar acompanyades d'erupcions cutànies a la cara i al pit, cansament i unes migranyes molt fortes. El 3 de gener el metge de capçalera li fa una prova d'embarç i li fa dei-

xar el Zyntabac, però les molèsties continuen i una anàlisi revela uns nivells molt alts de transaminases, que es detecten en cas d'hepatitis o infarts. El metge diagnostica una hepatitis per intoxicació del medicament, però un mes després, el 20 de febrer, els nivells de transaminases a la sang encara són més alts. No és fins a finals del mes de març que els nivells

Reaccions adverses del Zyntabac

HABITUALS (>1/100)

Generals (organisme)	Febre
Gastrointestinals	Secor de boca, alteració gastrointestinal incloent-hi nàusees i vòmits, dolor abdominal, restrenyiment
Sistema nerviós central	Insomni, tremolor, alteració de la concentració, cefalàlgia, mareig, depressió, agitació, ansietat
Cutànies/hipersensibilitat	Rash (erupció), picor, sudoració, reaccions d'hipersensibilitat com ara urticària

NO HABITUALS

Generals (organisme)	Dolor toràcic, astènia
Cardiovasculars	Taquicàrdia, augment de la pressió arterial (de vegades greu), rubor, vasodilatació, hipotensió postural, síncope
Endocrines i metabòliques	Anorèxia
Sentits especials	Tinnitus (zumzeig d'orelles), alteració de la visió
Sistema nerviós	Confusió, convulsions, irritabilitat, hostilitat
Cutànies/hipersensibilitat	Reaccions d'hipersensibilitat més greus incloent-hi angioedema, disnea/broncoespasme i xoc anafilàctic. També s'han notificat artràlgia (dolor articular), miàlgia (dolor muscular) i febre juntament amb rash i altres símptomes indicatius d'hipersensibilitat retardada. Aquests símptomes poden assemblar-se a la malaltia de sèrum. També s'han notificat eritema multiforme i síndrome de Stevens Johnson

Font: SOCIETAT ESPANYOLA DE FARMACOLOGIA HOSPITALÀRIA

SALA L'HORTA
Us convida a veure

Super VHS

Promoció per als lectors d'EL TEMPS

Un espectacle infantil de la Cia. Engrata Teatre

Presentant aquest anunci obtindràs dues entrades per a la funció del diumenge 5 de maig, a les 18 h.

Cal telefonar al **963 759 643** abans del 3 de maig. Les entrades són limitades.

SALA L'HORTA. Sant Martí de Porres, 17 (antic c/ Cases del Barquer). Castellar-l'Oliveral (VALÈNCIA)

JORDI PLAY

El bupropió és un principi actiu que s'utilitzava com a antidepressiu i que, des del 2000, es presenta com a medicament antitabac amb dues presentacions a l'estat espanyol: el Zyntabac (a la foto) i el Quomen, dels laboratoris Dr. Esteve.

L'Agència Britànica del Medicament vincula el Zyntabac amb 57 morts i 7.000 casos de reaccions adverses

no comencen a acostar-se als normals. Després de dos mesos de baixa, la situació laboral i familiar de Maria Cristina s'ha complicat: ha estat acomiadada i pateix una depressió. Ara està decidida a interposar una denúncia pels efectes secundaris del Zyntabac, que ni tan sols l'ha ajudat a deixar de fumar.

Sol·licitud de retirada. L'Associació de Defensa del Pacient ha demanat a la ministra de Sanitat, Celia Villalobos, "la retirada immediata del fàrmac Zyntabac i tots els que contenen el mateix principi actiu, a causa de les greus seqüeles que provoca en els pacients que el prenen" i la insten a "fer públiques les

comunicacions i dades de persones afectades o mortes com a conseqüència de l'esmentat fàrmac".

Al Regne Unit, tot i que l'última xifra de morts feta pública és de 57, el medicament no solament no ha estat retirat, sinó que ha estat inclòs en una llista de productes antitabac que el Servei Nacional de Salut pensa oferir gratuïtament si són prescrits pel metge. El National Institute for Clinical Excellence (NICE) argumenta que no hi ha proves que el Zyntabac sigui insegur. Però també dona raons econòmiques: el Servei Nacional de Salut podria haver de pagar entre 20 i 50 milions de lliures l'any per aquests medicaments contra el tabaquisme —entre

els quals hi ha el Zyban, però també d'altres—, però el Servei Nacional britànic també calcula que els costos induïts pel tabac són d'1,5 bilions de lliures l'any.

Tot i això, l'Agència Britànica del Medicament ha fet diverses alertes perquè els metges siguin molt prudents a l'hora de receptar aquest medicament.

A l'estat espanyol, el Consell General de Farmacèutics ha recordat que el fàrmac "interacciona amb un bon nombre de medicaments, per la qual cosa la seva prescripció i dispensació s'haurà de realitzar amb cura extrema en pacients sotmesos a altres tractaments". El Ministeri de Sanitat va afirmar fa uns mesos que no hi ha proves que associen el Zyntabac amb morts en l'estat i ha recordat que només es pot administrar amb recepta i sota control mèdic.

Àlex Milian